

گفت و گویا

کارگردانان جشنواره تئاتر دفاع مقدس

پژوهشگاه ملی علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

دانشیار استادیای تئاتر و نمایش در دانشکده هنرهای نمایشی، دانشگاه تهران
 ■ نظرگاه کلی شما پیرامون ارتباط هنر سائر با مقوله دفاع مقدس چیست؟
 ارتباط به هم مقوله‌ها می‌گویند اما هر ساله باید حساسیت بیشتری در دل کار این مقوله به هم را بر اثر هنرمندان بوداجت شده مسل دوران را بهتر درک خواهند نمود.
 ■ بد نظر جنابعالی با توجه به گذشت پیش از یک دهه از پایان جنگ خمینی در وضعیت کنونی نگرش هنرمندان سائر دفاع مقدس چگونه نگرشی باید باشد؟
 انفسار و حساسیت در سبکها هم بودن آنرا در این مقوله است زیرا به خاطر شعارهای دژی و دفاعه سازی در آن است.

■ ضمن معرفی خود از سوابق سائری خود بگویید؟
 در سال ۱۳۵۶ خورشیدی همسرم از سال ۵۶ تا ۶۰ کار می‌کنم.
 ■ لطفاً در خصوص نمایشی که برای جشنواره سائر دفاع مقدس آماده کرده‌اید توضیح دهید؟
 نمایش بوداجت است به عنوان جنگ در سبک سبکها و پیچیدگی و حساسی که نوراجت استعاج قرار داده که در سه سبکها آماده کرده.
 ■ آیا در سالهای گذشته در جشنواره‌های پیشین دفاع مقدس شرکت کرده‌اید؟ اگر پاسخ‌تان مثبت است ارزیابی خود را از دوره‌های مختلف جشنواره بگویید؟
 آماده جنگ، نمایش و دفاع مقدس نمایشی است که بوداجت است و حساسیت فراوان دارد که جشنواره‌ها هم بودند، موضوعات نمایشی را در

■ میزان اهمیت و شرایط تئاتر به طور کلی و تئاتر دفاع مقدس به طور خاص در شهرستان شما چگونه است؟
 □ موضوعی است که بارها گفته شده شرایط تئاتر در شهرستانهای ایران نمی‌باشد و این موضوع تئاتر دفاع مقدس را نیز تحت الشعاع قرار می‌دهد.

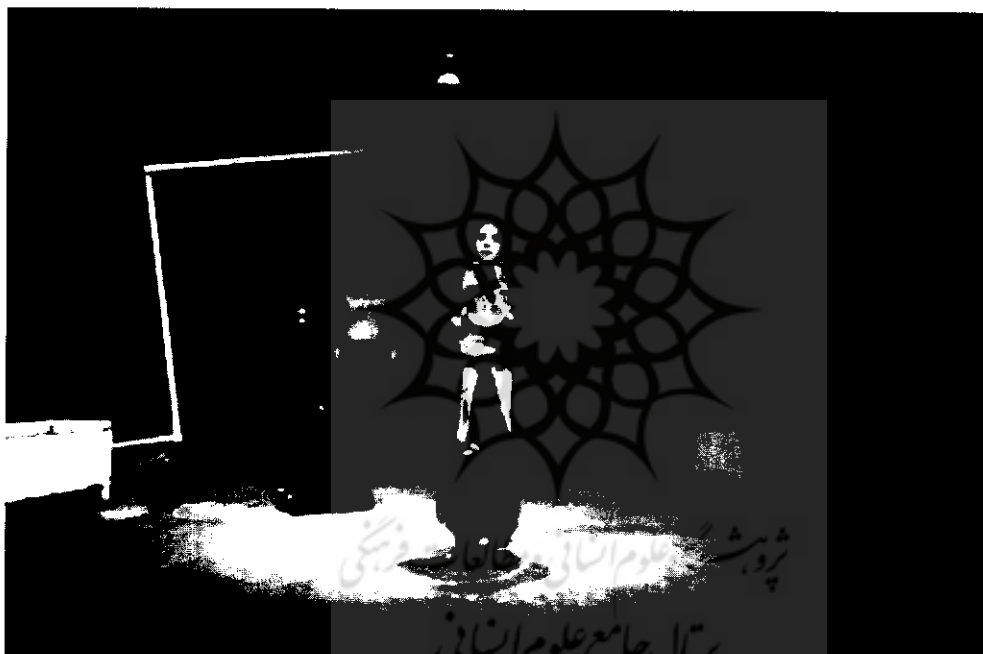
***

■ ضمن معرفی خود از سوابق تئاتری خود بگوئید؟
 □ احمد سلیمانی اهل قم، متولد ۱۳۵۴، شیفته هنر تئاتر، از کودکی تا کنون در صحنه تجربیات فراوان آموخته‌ام. نمایشهای: یادگار، کارآگاهان مدرسه، کانال کمیل، پیراهن هزار یوسف و... بخشی از فعالیتهای من در بازی و کارگردانی است و در اکثر نمایشهای گروه تئاتر آیین از جمله غریبه شام و بانوی بی‌نشان به عنوان دستیار و مدیر اجرایی همکاری داشته‌ام.
 ■ لطفاً در خصوص نمایشی که برای جشنواره تئاتر دفاع مقدس آماده کرده‌اید توضیح دهید؟

■ میزان اهمیت و شرایط تئاتر به طور کلی و تئاتر دفاع مقدس به طور خاص در شهرستان شما چگونه است؟
 □ موضوعی است که بارها گفته شده شرایط تئاتر در شهرستانهای ایران نمی‌باشد و این موضوع تئاتر دفاع مقدس را نیز تحت الشعاع قرار می‌دهد.

■ ضمن معرفی خود از سوابق تئاتری خود بگوئید؟
 □ احسان رحیمی
 ■ لطفاً در خصوص نمایشی که برای جشنواره تئاتر دفاع مقدس آماده کرده‌اید توضیح دهید؟

□ نمایش نجات علی در مورد شخصیهایی است که بعضی حوادث آنچنان بر روحشان کاری است که آنها را دچار تعارض و در آخر به چیرانی از پدیده‌های شخصیتی در علم روان‌شناسی دچار می‌شوند، یک حسرت ساده، یک حسادت جزئی و... نجات علی را هم به یک قهرمان تبدیل می‌کند و هم به یک

□ شام غریب دارای ویژگی‌های خاصی است که در آن یک مضمون دینی و دفاع مقدس با هم آمیخته شده‌اند، تلفیق دو حادثه بزرگ و تأثیرپذیری دفاع مقدس از عاشورا.
 ■ آیا در سالهای گذشته در جشنواره‌های پیشین دفاع مقدس شرکت کرده‌اید؟ اگر پاسختان مثبت است ارزیابی خود را از دوره‌های مختلف جشنواره بگوئید؟
 □ سالهاست که شمار جشنواره‌زدگی داده شده است و همواره هنرمندان در پی امکان اجرای عمومی نمایشهای خود هستند تا تلاش چند ماهه گروه، یک شبه و در یک اجرای جشنواره‌ای فروکش نکنند.

■ نظرگاه کلی شما پیرامون ارتباط هنر تئاتر با مقوله دفاع مقدس چیست؟

□ هنر متعهد تئاتر وظیفه‌اش آگاه‌سازی و روشنگری مردم است، رسالت بزرگی که برای حفظ و اشاعه فرهنگ دفاع مقدس بر دوش اوست بویژه نسل جوان.

■ به نظر جنابعالی با توجه به گذشت بیش از یک دهه

بچه شباهت می‌دهد که دائم چیزهای تعریف نشده را برای خودش تعریف می‌کند.

■ آیا در سالهای گذشته در جشنواره‌های پیشین دفاع مقدس شرکت کرده‌اید؟ اگر پاسختان مثبت است ارزیابی خود را از دوره‌های مختلف جشنواره بگوئید؟
 □ بله، اصلاً خوب نیست، چرا هنوز اداره محترم ارشاد اسلامی که یکی از نهادها یا نمی‌دانم ارگان‌های بزرگ نام این مملکت هستند، نمی‌دانند جشنواره تئاتر دفاع مقدس چیست و چقدر به آنها مربوط می‌شود، پس خوب نیست چون از طرف دوستان حمایت نمی‌شویم.

■ به نظر جنابعالی با توجه به گذشت بیش از یک دهه از پایان جنگ تحمیلی در وضعیت کنونی نگرش هنرمندان تئاتر دفاع مقدس چگونه نگرشی باید باشد؟
 □ با دیدی فرامرضی‌تر هم به انسان و هم به جنگ نگاه کنیم تا ببینیم چقدر جنگها و جوهات مشترک دارند و چقدر آرمان‌های بچه‌های ما متفاوت‌تر بود.

از پایان جنگ تحمیلی در وضعیت کنونی نگرش هنرمندان تئاتر دفاع مقدس چگونه نگرشی باید باشد؟

□ دفاع مقدس بخشی از تاریخ انقلاب اسلامی ماست که همراه با رشادتها و دلاوریهای جوانان این مرز و بوم بوده است، تاریخی که آمیخته با ارزشها و باورهای دینی ما بوده و تأثیرات روحی و روانی بسیاری در جامعه داشته و پرداخت آن در مقوله هنر از اهم واجبات است.

■ میزان اهمیت و شرایط تئاتر به طور کلی و تئاتر دفاع مقدس به طور خاص در شهرستان شما چگونه است؟

□ هنرمندان شهر قم همواره به دنبال اشاعه فرهنگ مذهبی و دینی هستند و در این عرصه فعالیت می کنند. در واقع دغدغه اصلی آنها به تصویر کشیدن هر آفرینش هنری در سایه هنر دینی است.

خلاصه نمایش شام غریب

بازیگری بنابر علاقه و شرایط و احساس توانایی رو به کارگردانی آوردم و تاکنون هفت نمایش را به صحنه بردم که بعضی برای جشنواره های سراسری تأیید شدند و بعضی هم رد شدند و به اجرای عموم رسیدند. همچنین نویسنده برخی متون نمایشی بودم که در اهواز اجرا شدند. در کنار مقوله تئاتر، در زمینه شعر و ادبیات فعالیت دارم که شعر سرودن را با مضامین دفاع مقدس و شهداء شروع کردم و تاکنون در چندین شب شعر استانی و کشوری دعوت شدم. هرگاه شعری در مورد شهیدان و دفاع مقدس می سرایم باری از دوشم برداشته می شود چرا که فکر می کنم به شهیدان مدیون هستم و به راستی همه شهیدان بر گردن ما حق دارند.

■ لطفاً در خصوص نمایشی که برای جشنواره تئاتر دفاع مقدس آماده کرده اید توضیح دهید؟

□ نمایش «نو غربت را هیچ شعری نسرو» منتخب شرکت در

بخش نوجوان نهمین جشنواره دفاع مقدس. این نمایش در مورد نسلی که بازمانده های جنگ است صحبت می کند. جوانان و نوجوانانی که جنگ را ندیده اند و فقط با تخیلات خود تصاویری از جنگ را برای خود ساخته اند و مفهوم حقیقی دفاع مقدس را نفهمیده اند آرش - پهلوان - معلم - رزمنده و شهید اسطوره های به یادماندنی هستند که در این نمایش برجسته شده اند. داستان این نمایش داستان نوجوانی است از این دیار با سؤال های بی پاسخ و معلمی که درس آخر را نداده رفته است و معرکهای که ناتمام درمانده و آخرش کامل می شود.

■ آیا در سالهای گذشته در جشنواره های پیشین دفاع مقدس شرکت کرده اید؟ اگر پاسختان مثبت است ارزیابی خود را از دوره های مختلف جشنواره بگوئید؟

□ خیر، اما به عنوان تماشاگر حضور داشته ام و با کیفیت کارها تا حدودی آشنا بودم ولی به نظر من همیشه جشنواره ها انگیزه های خوبی برای فعالیت تئاتر بوده اند و این نباید به عنوان یک اصل تلقی شود و قطعاً کاری که هدفش جشنواره باشد مطلوب نخواهد بود. فضای جشنواره به گروه ها اجازه می دهد

امیر، فرزند یک جانباز قطع نخاعی که حتی از قدرت تکلم عاجز است برای شفای پدر نذر می کند تا با همراهی دوستانش روز عاشورا کنار سقاخانه از دسته های عزاداری با شربت پذیرایی کند. ظهر عاشورا فرا می رسد اما همزمان با ادای نذر امیر، حال پدر بهم می خورد و...

***

■ ضمن معرفی خود از سوابق تئاتری خود بگوئید؟

□ مصطفی بوعدار متولد شهرستان بهبهان بزرگ شده و ساکن اهواز می باشم. اولین تجربه شرکت در جشنواره دفاع مقدس با سمت کارگردانی را پشت سرمی گذارم. بنده مثل تمامی هنرجویان دیگر در زیر سایه پیشکسوتان تئاتر استان همچون آقای عبدالرضا حیاتی شروع به فعالیت کردم. همچنین شرکت در کلاس های فشرده تئاتر زیر نظر اساتید پروازی دانشگاه هنرهای زیبای تهران را داشته ام. در نمایش های زیادی ایفاگر نقش بودم که بعضی از این نمایش ها جهت شرکت در جشنواره های مختلف استانی، منطقه ای، دفاع مقدس، فجر و بچه های مسجد تأیید شده بودند، پس از یک دور فعالیت

هنرمندان نگرشی توأم با تعهد برگرفته از واقعیت و اعتقادات آنان باشد. من معتقدم کلیه هنرمندانی که به این مقوله می‌پردازند اکثراً بر اساس تفکر، عقیده و تعهدی که دارند می‌نویسند، می‌سرایند، به صحنه می‌برند به تصویر می‌کشند و خلاصه، فعالیت می‌کنند. هنرمند بر اساس وظیفه و تعهدی که نسبت به آگاه ساختن تفکرات و عقاید مردم دارد به این گونه موضوعات می‌پردازد. در این میان هستند کسانی که از این رویدادها (جشنواره) استفاده سوء بکنند و برخلاف تفکر و عقیده خود این گونه نمایش‌ها را کار می‌کنند که هرچند موفق نیستند اما جایگاه خود را در میان این هنرمندان متعهد پیدا می‌کنند و باعث دوگانگی در فکر و عمل شود. هنرمندان واقعی تئاتر دفاع مقدس همان رزمنده‌های میدان نبرد، همان جانبازان بنی‌هاشمی و شیمیایی‌هایی که هرچند

تا با فراق بال دیگری نسبت به شهرستان خود کار کنند و ناگفته‌ای دفاع مقدس را بیان کنند. خوشبختانه این جشنواره از گروه‌ها حمایت می‌کند، اما نباید در حد جشنواره‌ها باشد و ترتیبی اتخاذ شود که نمایش‌ها در شهرستان‌ها اجرا داشته باشد تا مبادا کارها محدود به جشنواره شود. جشنواره نه میدان رقابت که محلی برای تبادل اطلاعات و شناخت تجربه‌هاست و به نظرم جشنواره تئاتر دفاع مقدس تاحدودی به این اصل رسیده است. اگر بخواهیم مقوله دفاع مقدس پایدار بماند و به ماندگاریش ایمان بیاوریم به بخش نوجوان و دفاع مقدس جشنواره اهمیت ویژه داده شود تا این نسل بعد از جنگ با دفاع مقدس ارتباط برقرار کند و این نوع تئاتر بیش از پیش فعال‌تر شود در این جا به گفته‌ی والای مقام معظم رهبری اکتفا می‌کنم که می‌فرماید: «اگر بخواهید هر این مملکت رشد و اعتلا کند به جوانان تکیه

کنید.»

■ **نظرگاه کلی شما پیرامون ارتباط هنر تئاتر با مقوله دفاع مقدس چیست؟**

□ هنر تئاتر رسانه‌ای بسیار گسترده و ملموس است که می‌تواند در القای مفاهیم و معانی از آن استفاده کرد. وقتی صحبت از جنگی می‌شود به یاد سالهای شور و حماسه‌ای می‌افتیم که قهرمانان و اسطوره‌های واقعی ما در آن جا بودند و در مقابل تهاجم رژیم خصم ایستادگی همان دفاع مقدس است که عضو لاینفک تاریخ این مملکت اسلامی است و در این جا تئاتر به رساله خطیر خود توسط هنرمندان متعهد بپردازد و یاد و خاطره آن سالها را زنده کند و ایستادگی را و قهرمانان و اسطوره‌های واقعی را نشان دهد.

■ **به نظر جنابعالی با توجه به گذشت بیش از یک دهه از پایان جنگ تحمیلی در وضعیت کنونی نگرش هنرمندان تئاتر دفاع مقدس چگونه نگرشی باید باشد؟**

□ شاعر، نقاش، بازیگر، تصویربردار، نویسنده تمامی اینها ابزاری برای هدف والای بزرگداشت خاطره آن سالهاست نگرش

وقت یکبار به ملکوت اعلی می‌پیوندند و ما را در این خاکسرا باقی می‌گذارند.

■ **میزان اهمیت و شرایط تئاتر به طور کلی و تئاتر دفاع مقدس به طور خاص در شهرستان شما چگونه است؟**

□ این جا خوزستان مهد لاله‌های پرپر شده است و خاکش با خون شهیدان آغشته است و آثار صحنه‌های جنگ و دکورهای عظیم هنوز در خیابان‌های خرمشهر، آبادان، اهواز و دزفول نمایان است. تئاتر در خوزستان به‌طور مدام فعالیت دارد به ویژه در اهواز هر از چندگاهی نمایش با این مضمون آماده می‌شود، اما عمده فعالیت‌ها در این زمینه مختص جشنواره می‌باشد که بنا بر دلایلی حتی به اجرای عموم هم نمی‌رسد و برنامه مدونی برای اجرای این نوع کارها در دست نیست. خوشبختانه آبادان با جشنواره دفاع مقدس که هر ساله برگزار می‌شود با استقبال خوبی روبه‌رو می‌شود که در حیطه خود عالی می‌باشد. این نوع تئاتر هنوز زنده است از طرفی نویسندگان متعهدی داریم که همچنان این طور مسائل رامختص به خود قرار می‌دهند.